

Sygn. akt I NSW 3759/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego W.K-D.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.

postanawia:

stwierdzić, że zarzuty protestu wyborczego są niezasadne.

UZASADNIENIE

Dnia 16 lipca 2020 r. W.K-D. wniosła protest wyborczy do Sądu Najwyższego przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 321 § 1 w zw. z art. 82 § 1 k.wyb. oraz w zw. z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 979) – dalej: u.wyb.2020.

Wnosząca protest zarzuciła naruszenie przepisów ustawy z 2 czerwca dotyczących głosowania, co doprowadziło do pozbawienia jej możliwości

skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego. Nadto wskazała, że naruszenie to miało wpływ na wynik wyborów.

W proteście wskazała, że przebywając za granicą, za pośrednictwem strony <http://www.ewybory.msz.gov.pl/>, dokonała 11 czerwca 2020 r. zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego w konsulacie RP w L., dochowując wszelkich wymogów określonych w art. 3 u.wyb.2020. Pakiet wyborczy otrzymała 25 czerwca i mimo późnego terminu zdążyła wysłać go do Konsulatu RP i oddać głos w pierwszej turze. Jak dalej podniosła, w okresie między pierwszą a drugą turą wróciła do Polski. W związku z powyższym, 2 lipca 2020 r. zgłosiła zamiar głosowania w drugiej turze osobiście w G. Zgłoszenia dokonała elektronicznie, za pośrednictwem portalu rządowego ePUAP. Dnia 4 lipca 2020 r. otrzymała potwierdzenie z Urzędu Miejskiego w G., iż znajduje się w stałym rejestrze wyborców pod adresem wskazanym we wniosku. W dniu wyborów, 12 lipca 2020 r., W.K-D. nie znajdowała się w spisie wyborców w Komisji nr [...] w G.. Po próbie kontaktu z Urzędem Miejskim w G., ze strony Wiceprzewodniczącego Komisji Wyborczej, poinformowano wnoszącą protest, że została ponownie wykreślona ze spisu wyborców, bez poinformowania jej o tym.

Wnosząca protest podniosła, że została wprowadzona w błąd i pozbawiona możliwości reakcji na zmianę jej statusu. Ze względu na zaistniałą sytuację, oddanie głosu w wyborach było uniemożliwione. Zdaniem W.K-D. sytuacja ta w sposób oczywisty doprowadziła do naruszenia art. 62 ust. 1 Konstytucji RP.

Ponadto wskazała, że przedmiotowe naruszenie przepisów ustawy z 2 czerwca miało wpływ na wyniki wyborów. Wnosząca protest podkreśliła, że informacji podawanych przez media wynika, że problemy związane z rejestracją i przebiegiem głosowania zarówno za granicą, jak i w Polsce nie miały charakteru jedynie jednostkowego, lecz występowały na dużo szerszą skalę. Zdaniem W.K.-D. zważywszy na niewielką różnicę głosów pomiędzy kandydatami, należy uznać, że pozbawienie znacznej części obywateli polskich możliwości oddania głosu wpłynęło na wynik wyborów.

Wnosząca protest jako dowody na zasadność podniesionego zarzutu załączyła wniosek o dopisanie do spisu wyborców oraz odpowiedź z Urzędu Miasta G. na wniosek o dopisanie do spisu wyborców.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy nie jest zasadny.

Trzeba przede wszystkim wskazać, iż z mocy art. 129 Konstytucji RP prawo do zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP przysługuje wyborcy, jednakże na zasadach określonych w ustawie.

Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone są w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb., w myśl którego przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

W zakresie kwestii proceduralnych należy natomiast wskazać, iż według art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Zestawienie tego przepisu o charakterze procesowym, z materialnoprawnymi podstawami protestu wyborczego nie pozostawia wątpliwości, że w proteście wyborczym można podnieść tylko takie zarzuty, które przewiduje Kodeks wyborczy. Pomijając przestępstwa wymienione w art. 82 § 1 pkt 1 k.wyb., można więc podnieść jedynie naruszenia wyłącznie tych przepisów Kodeksu wyborczego, które dotyczą głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, co wynika *expressis verbis* z art. 82 § 1 pkt 2 k.wyb.

Treść wniesionego protestu wyborczego nie prowadzi do wniosku, iżby w zakresie kwestii głosowania w drugiej turze przez wnoszącą protest doszło do naruszenia przepisów dotyczących głosowania zawartych w Kodeksie wyborczym, czy też ustawie z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979) – dalej u.wyb.2020.

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 pkt 2 u.wyb.2020 zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą wyborca zgłasza konsulowi do 15 dnia przed dniem wyborów. Jak wynika z treści protestu, wnosząca protest zgłosiła w odpowiednim terminie zamiar głosowania korespondencyjnego konsulowi w L., w konsekwencji czego wzięła udział w głosowaniu korespondencyjnym w obwodzie utworzonym w tym mieście w pierwszej turze wyborów prezydenckich. Nie ma zatem wątpliwości co do prawidłowości postępowania w tym zakresie, gdyż pozostaje ono w zgodzie z treścią art. 35 § 1 k.wyb., zgodnie z którym wyborcy przebywający za granicą i posiadający ważne polskie paszporty lub w przypadku obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi posiadający ważny paszport lub inny dokument stwierdzający tożsamość wpisywani są do spisu wyborców sporządzanego przez właściwego terytorialnie konsula.

Trzeba jednak podkreślić, iż z chwilą wpisania do spisu wyborców za granicą przez konsula, dalsze czynności związane z głosowaniem mogą być wykonywane stosownie do przepisów Rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z 29 maja 2017 r. w sprawie spisu wyborców przebywających za granicą (Dz. U. 2017, poz. 1130 ze zm.). W sytuacji, kiedy doszło do wpisania do wpisu wyborców za granicą, obowiązkiem konsula było zawiadomienie właściwego urzędu gminy o wpisaniu wyborcy do sporządzonego przez konsula spisu (§ 9 Rozporządzenia z 29 maja 2017 r.), gdyż wyborca może być umieszczony tylko w jednym spisie wyborców (art. 26 § 2 k.wyb.). Skutkiem takiego zawiadomienia jest wykreślenie wyborcy ze spisu wyborców w urzędzie gminy. Zauważyć jednocześnie należy, iż zgodnie z § 8 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w których przeprowadza się ponowne głosowanie, w okresie między dniem pierwszego głosowania a dniem ponownego głosowania spis wyborców jest aktualizowany w sposób określony w § 5-7, co oznacza zarazem, że w tym okresie może dojść do wykreślenia wyborcy ze spisu wyborców sporządzonego przez konsula.

Zamknięty katalog powodów wykreślenia wyborcy ze spisu wyborców prowadzonego przez konsula zawiera § 1 ust. 1 Rozporządzenia z 29 maja 2017 r., który w realiach przedstawionych w proteście wyborczym, w pkt. 4 jako jedną z przyczyn wykreślenia wskazuje wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania.

W związku z wydaniem takiego zaświadczenia możliwe było dopiero wykreślenie wnoszącej protest ze spisu wyborców prowadzonego przez konsula, co umożliwiłoby głosowanie w innym obwodzie, aniżeli obwód za granicą. Należy dodać, że zbliżony sposób postępowania przewiduje u.wyb.2020 w art. 3 ust. 10, dotyczący wykreślenia wyborcy ze spisu wyborców, który w ponownym głosowaniu zmienia miejsce pobytu. Również w tym wypadku czynności wykreślenia ze spisu mógł dokonać jedynie konsul. Tego rodzaju postępowanie wynika z przyjętej w polskim prawie wyborczym zasady, w myśl której wpis na listę wyborców dotyczy zasadniczo całych wyborów, a nie tylko głosowania w jednej turze wyborów, choć w tym zakresie istnieją wyjątki. Trzeba przy tym zaznaczyć, że do sytuacji, kiedy wyborca w pierwszej turze głosował za granicą nie mają zastosowania przepisy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborów (Dz. U. 2015, poz. 5). Wprawdzie z § 11 i 14 tego rozporządzenia wynika możliwość aktualizowania spisu wyborców pomiędzy jednym głosowaniem a głosowaniem ponownym, niemniej przepis ten, zważywszy na obowiązki informacyjne urzędów gminy, ma zastosowanie jedynie do sytuacji, kiedy wcześniej wyborca był umieszczony w spisie wyborców prowadzonym przez urząd gminy, a nie przez konsula. W realiach niniejszej sprawa taka sytuacja nie zachodziła.

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, że w realiach opisanych w proteście wyborczym nie doszło do naruszenia przepisów dotyczących głosowania. Niemożność głosowania przez wnoszącą protest w drugiej turze w innym obwodzie, niż obwód mieszczący się za granicą, do którego została wpisana wcześniej na swój wniosek, wynika jedynie z zaniechania przez nią przedsięwzięcia czynności zmierzających do wykreślenia jej ze spisu wyborców prowadzonego przez konsula. Obowiązujące przepisy w tym zakresie przewidują działanie konsula jedynie na wniosek wyborcy, przy uwzględnieniu tego, że jak wcześniej wskazano, wyborca może być umieszczony tylko na jednym spisie wyborców. W sytuacji zatem, kiedy wnosząca protest nie podjęła działań skutkujących wykreśleniem jej ze spisu wyborców sporządzonego przez konsula w L., nie mogła jednocześnie być wpisana w innym spisie wyborców, także tam, gdzie chciała głosować w drugiej turze. Wadliwością techniczną było natomiast to, że wnosząca protest uzyskała potwierdzenie faktu zarejestrowania w spisie wyborców w kraju. To jednak,

że w spisie tym rzeczywiście nie została umieszczona nie stanowi naruszenia przepisów dotyczących głosowania, gdyż zważywszy na regulacje ustawowe i podustawowe do umieszczenia w spisie wyborców w kraju w związku z głosowaniem w drugiej turze nie mogło dojść.

W takim stanie rzeczy, wobec niestwierdzenia naruszenia prawa przez organy wyborcze, ani przez konsula, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 323 § 2 k.wyb. orzekł jak w sentencji.